

"Државите не се тие кои ќе одредат дали постојат малцинства, јазици, култури итн. Тоа е работа за која ние сами ќе одлучиме, дали припаѓаме на едната или на другата нација, дали јазикот на кој зборуваме ни е мајчин или не. Тоа се одредува од самото раѓање и од самоопределбата на секој човек. Ниедна држава не може да каже дали ти си малцинство или нешто друго", вели Атанас Парисис, "Виножито".

"Христијански е да се простува, човечки е да не се заборава, а цивилизациски е да се декларираме онака како што сами се чувствуваме - Македонци", истакнува Трајко Вељаноски, претседател на Собранието на РМ.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Егзодусот од пред 60 години е длабока и неизлечлива рана врз македонскиот национален и духовен организам. За жал, оние кои го извршија невиденото злосторство и денес продолжуваат да копаат по нашите рани. Откако уништија сè што таму беше македонско или ги потсетуваше на нас Македонците, еве продолжуваат и со неприфаќање на вековното име на нашата древна татковина, како и со негирање на сè што е наше, македонско. И не само таму, туку посегнуваат и овде, на просторот на Република Македонија, па и насекаде до каде што нè има како Македонци. Нивниот закон на силата, поддржан и од оние кои некогаш учествуваа и во поделбата на Македонија, која потоа придонесе многубројни семејства да се преселат во други краеве сè до Црно Море, и денес, повторно со 'аргументите' на својата 'демократија' и со поддршката на истите непријатели на нашата вистина, продолжуваат со тиранијата врз нас и врз сè што е наше македонско", вели Архиепископот Охридски и Македонски Г.Г. Стефан.

Оваа негова порака доаѓа по повод Светската средба на децата бегалци во Скопје, на која присуствуваа Македонци

ТАТКОВИНАТА - КОПНЕЖ НА ПРОГОНЕТИТЕ

"60 ГОДИНИ ЕГЗОДУС" 1948-2008

СВЕТСКА СРЕДБА НА ДЕЦАТА БЕГАЛЦИ ОД ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА

НЕПРИЈАТЕЛОТ С НАЦИОНАЛИЗА КОПА ПО

од Канада, САД, Австралија, од Полска, Чешка, Романија и Унгарија, како и гости од македонските организации од соседна Грција, Албанија и Бугарија.

Атанас Парисис од "Виножито" вели: "Заедно со уште тројца членови на делегацијата на "Виножито" присуствуваме на Средбата во знак на солидарност, но и за да упатиме порака дека ќе бидеме секогаш со нив, ќе се бориме и за нашите и за нивните права кои се

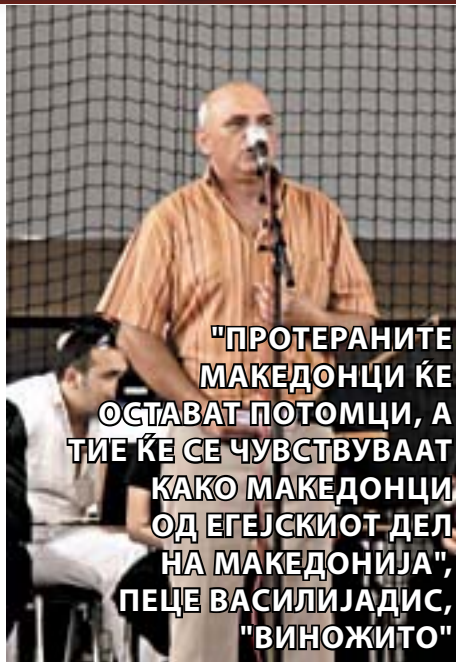
едно исто. Непријателот е еден ист. Тоа е фанатизмот, егоизмот, национализмот и расизмот. Тоа, за жал, сега се лоцира во Грција, каде јас сум лојален граѓанин. Но, во таа држава недостасува еден дел од демократијата. Таа држава толку многу сака да кажува низ цел свет дека е

НА СРЕДБАТА ПРИСУСТВУВАА МАКЕДОНЦИ ОД КАНАДА, САД
КАКО И ГОСТИ ОД МАКЕДОНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ОД ГРЦИЈА
ЛИЧНОСТИ ОД МАКЕДОНСКИОТ ОПШТЕСТВЕНО- ПОЛИТИЧК

"ДЕНЕШНАТА СРЕДБА
ЈА ГЛЕДАМ КАКО
ВЕЛИЧЕСТВЕН ЧИН ЗА
ОДБРАНА НА
СВОЕТО ДОСТОИНСТВО",
ТРАЈКО ВЕЉАНОСКИ

"ПРОТЕРАНИТЕ
МАКЕДОНЦИ КЕ
ОСТАВАТ ПОТОМЦИ, А
ТИЕ КЕ СЕ ЧУВСТВУВААТ
КАКО МАКЕДОНЦИ
ОД ЕГЕЈСКИОТ ДЕЛ
НА МАКЕДОНИЈА",
ПЕЦЕ ВАСИЛИЈАДИС,
"ВИНОЖИТО"

дали припаѓаме на едната или на другата нација, дали јазикот на кој зборуваме ни е мајчин или не. Тоа се одредува од самото раѓање и од самоопределбата на секој човек. Ниедна држава не може да каже дали ти си малцинство или си нешто друго. Тоа е суштината на целата работа".

Пеце Василијадис, член на "Виножито", посочи:

"Децата бегалци станаа старци, а повеќето од борците од ДАГ изумреа. Дали Грција мисли дека ние по природен пат ќе изумреме, па потоа да се извини. Грција треба да знае дека Македонците кои се протерани и живеат по други страни на светот и во РМ, ќе остават потомци, а тие ќе се чувствуваат како Македонци од Егејскиот дел на Македонија".

О СВОЈОТ ФАНАТИЗАМ, М И РАСИЗАМ СÈ УШТЕ НАШИТЕ РАНИ

лулка на демократијата. Моите сограѓани Грци треба да ја наведнат главата за тие луѓе, кои како деца не беа виновни за ништо, не разбираа ништо, а беа протерани од своите домови. А знаете ли што значи домот за Македонецот? Тоа значи љубов, фамилија, а

овие луѓе немаат дом. Домот му е забранет зад некој сид кој, за жал, од земјите во Европа постои само тука меѓу Македонија и Грција. Но, не се државите тие кои ќе одредат дали постојат малцинства, јазици, култури итн. Тоа е работа за која ние сами ќе се одлучиме,

ИСПРАВАЊЕ НА НЕПРАВДАТА

Покровител на Средбата беше претседателот на Собранието, Трајко Вељаноски, кој во поздравниот говор истакна:

"28.000 деца на возраст од 2 до 14 години беа отргнати од преграчките на нивните родители и префрлени во повеќе источноевропски држави. Денес повеќето од нив живеат овде со нас, во нашата татковина, но не е мал бројот на оние кои живеат во САД, Канада, Австралија итн. Останува историскиот факт дека по сите овие страдања и борби за опстанок македонскиот народ излегува како победник, покажувајќи и докажувајќи дека навистина сме мала, но силна европска нација, со сопствен, препознатлив национален идентитет. Христијански е да се простува, човечки е да не се заборава, а цивилизациски е да се декларираме онака како што сами се чувствуваме - Македонци. Токму затоа што сме Македонци и не се откажуваме од својот идентитет, пред 60 години се случи голготата на нашите браќа и сестри од Егејска Македонија. И денес по 60 години 28.000 тогашни деца и нивните поколенија не се откажуваат од македонскиот идентитет, како и оние кои живеат во соседна Грција, иако не мо-

, АВСТРАЛИЈА, ПОЛСКА, ЧЕШКА, РОМАНИЈА И УНГАРИЈА,
А, АЛБАНИЈА И ОД БУГАРИЈА. НЕА ЈА СЛЕДЕА И ИСТАКНАТИ
И ЖИВОТ

жат да ги остварат своите елементарни човекови права. Само затоа што сме Македонци неодамна на Самитот во Букурешт не бевме примени како полноправна членка на НАТО, заради јужниот сосед. Таа црвена линија не можеме да ја поминеме, бидејќи ако се откажеме од националниот идентитет едноставно ќе нè снеса. Тоа денес го разбираат нашите пријатели од Европа и од светот. Факт е дека во минатото во заедничката држава, а и по осамостојувањето на РМ се бегаше од прашањето за македонското национално малцинство кај соседите, особено се бегаше од отворање на прашањето за македонското малцинство во соседна Грција и во тие рамки, во тој дух мора да се гледа и на проблемот на децата бегалци, а во таа цел треба се гледа и на писмото кое премиерот Никола Груевски неодамна му го упати на премиерот на соседна Грција. Со писмото само се бара исправање на историските неправди направени пред 50 години. Оваа денешна средба, преку која ја одбележуваме незавршената голгота на децата бегалци јас ја гледам како величествен чин за одбрана на своето достоинство и почит на основните слободи и човекови права".

Тодор Петров, претседател на СМК, констатира:

"Упатуваме силна поддршка за Владата и за премиерот Груевски во барањето за граѓанските, имотните и на следните права на насилно протераните Македонци од окупираниот Беломорски дел на Македонија и за човековите граѓански права и слободи на Македонците по потекло. Тоа не е ниту популизам, ниту иредентизам, ниту национал шовинизам. Македонците бараат за историските и за општествените неправди кон македонскиот народ извинување од Атина, Брисел и од Стразбур, од Париз, Лондон, Берлин и репарации за штетите од грчкиот геноцид врз македонскиот народ. И тука и таму има Македонци... И г. Караманлис е Македонец, затоа што мајка му е чистокрвна Македонка од Солун".

Едмонд Темелко, градоначалник на Општина Пустец, Република Албанија, проговори за гостопримството на Албанија, која во тој период беше транзитна земја, низ која минаа прогонетите од Егејскиот дел на Македонија. Јордан Костадинов од ОМО "Илинден", Република Бугарија, им изрази сочувство на жртвите на грчкиот геноцид.

Во однос на покренувањето на прашањето за имотите на протераните Македонци од Егејскиот дел на Македонија, Ставре Џиков, потенцира:

"Важно се покренува постапка како индивидуално право и драго ми е што Република Македонија, нашата македонска држава, тоа прашање го покренува на највисоко ниво".

Во рамките на Средбата, децата бе-

галци проговорија за својата судбина.

"Во Грција не можеше веќе да се живее. Секојдневно бегавме од нападите, независно дали беа во прашање бомби или, пак, тоа што секојдневно доаѓаше полиција од Лерин. Сè што беше постаро од 14 години мораше да оди во затвор. КПГ донесе одлука барем децата да се спасат. Иако ние бевме спасени, од оваа временска дистанца можеби во сè тоа имало мала манипулација, меѓутоа останавме живи. Мојот татко беше партизан, загина во Граѓанската војна. Инаку, пеш дојдовме до македонско-југословенската граница. Во Браилово бевме еден ден, потоа со воз нè однесоа во Белград, оттаму оти-

прегатките на очајот и безнадежноста. Сите вие овде присутни, и илјадниците кои не се сега со нас, се најсветол пример и доказ дека Македонците од Егејот, како и сите Македонци ширум светот, се најјврстиот и нескршливиот бегалци во одбраната на македонското национално достоинство и во осветлувањето на македонската историска вистина", се вели во Декларацијата.

Во рамките на Светската средба се одржаа низа манифестации.

На Научниот симпозиум "60 години од егзодусот", одржан во МАНУ, директорот на Институтот за национална историја, Тодор Чепреганов, истакна:

"Македонците од Егејскиот дел на

"Караманлис вели дека не постоиме. Ова е нашиот одговор на тоа. Подобар од какво било писмо", вели Павле Воскопулос, кој присуствуваше на традиционалната илинденска прослава во село Овчарани, на која се собраа околу три илјади Македонци.

Тие велат: "Не е лесно да се биде Македонец во Грција, но ние немаме избор. Мораме да бидеме тоа што сме".

Многумина Македонци од државата и пошироко беа спречени да присуствуваат на прославата, зашто за нив грчките службеници ги спуштија рамките и не им дозволија влез во Грција. Сепак, атмосферата во ова село се вжешти со настапот на Ансамблот за народни песни и ора "Танец", чии членови од страна на грчките погранични власти беа третирани како ситни криминалци.

довме во домот Бела Црква каде имаше илјадници деца. Во септември 1948 г. тргнавме на училиште. Таму учев основно, потоа дојдов во Скопје, каде завршив средно економско училиште, а потоа и факултет. Сега живеам во Скопје", вели Јана Димова Серафимовска од Овчарани, Леринско.

ГО ОСУДУВАМЕ НАСИЛСТВОТО

На Средбата беше усвоена Декларација во која од ОН, од ЕУ и од соседните земји беше побарано да ги почитуваат правата на македонското малцинство, да овозможат враќање на бегалците во родните огништа и помирување во име на демократијата и општоцивилизационските вредности.

"Низ сите наши досегашни светски средини, вклучувајќи го и овој собир, останавме доследни на исполнувањето на заветот на нашите мајки и татковци, и со гордост можеме да истакнеме дека не потклекнавме пред силата на заборавот и не дозволивме споменот на својата болна судбина да нè фрли во

Македонија беа втурнати во Граѓанската војна во Грција со манипулација на тогашното југословенско раководство дека се борат за обединување на Македонија... Идејата за обединување на Македонија била поттикната од југословенското раководство зашто сакало да ги задоволи своите интереси кон Истра и Трст".

Историчарот Стојан Киселиновски посочи дека македонското население во три периоди систематски било исекувано од Грција, по Првата светска војна, по Грчко-турската војна, како и со Граѓанската војна. Истовремено се вршела колонизација на Егејскиот дел од Македонија со населување на Грци, така што македонското население станало малцинство, а македонскиот јазик се зборувал само во семејствата.

Стојци Македонци по потекло од Егејскиот дел на Македонија присуствуваа и на литургијата во манастирската црква "Св. Атанасиј", Лешок, со која чиноначалствуваше митрополитот Кирил. Децата бегалци положија и цвеќе пред спомениците на децата бегалци, Гоце Делчев, борците од НОБ и Крсте Петков Мисирков.